

БИЛТЕН

БРОЈ 7

29.07.2016.

Тираж : 300 примерака

САДРЖАЈ :

- ДОСТИЗАЊЕ СТАНДАРДА КВАЛИТЕТА КРОЗ ИПАРД ПРОГРАМ
 - Тодо Терзић, дипл. инж.....3

- МЕРЕ НЕГЕ СТРЊИШТА
 - мр Анка Качаревић.....5

- КОНЦЕНТРАТИ ЗА ГОВЕДА, ОВЦЕ, И КОЗЕ - СПОРЕДНИ ПРОИЗВОДИ И ХРАНИВА МИНЕРАЛНОГ ПОРЕКЛА (СПОРЕДНИ ПРОИЗВОДИ ИНДУСТРИЈЕ СКРОБА)
 - Драгољуб Крајновић, дипл. инж.....6

- ПРИМЕНА ГЛИФОСФАТА НА СТРНИШТУ
 - мр Елеонора Онћ Јовановић.....8

- АГРОПОНУДА.....9

- СТИПС.....11

ДОСТИЗАЊЕ СТАНДАРДА КВАЛИТЕТА КРОЗ ИПАРД ПРОГРАМ

Заједничка пољопривредна политика представља једну од најзначајнијих политика ЕУ. У прилог овој тези иде чињеница да се из буџета ЕУ најзначајна средства издвајају за њено спровођење и јачање позиције пољопривредних произвођача у свим секторима производње. Поред финансијске помоћи за пољопривредне произвођаче унутар ЕУ, обезбеђују се и средства за помоћ пољопривредницима из земаља које имају статус „земаља кандидата за чланство у ЕУ,,

Кроз средства из предприсупних фондова Србији је опредељено 175 милиона евра бесповратних средстава која су намењена достизању стандарда квалитета и повећању конкурентности пољопривредног сектора. Наведена средства бити реализована кроз ИПАРД програм у периоду до 2020 године.

Пољопривредници у Србији немају довољно конкурентне производе, услед нестабилних услова производње и ниске ефикасности производње, као и великих производних трошкова. Као резултат тога, приходи су нестабилни. Велики проблем представљају крупне осцилације цена пољопривредних производа на глобалном нивоу, где су посебно погођени пољопривредници који се баве производњом млека.

Циљ помоћи ЕУ је да подржи усклађивање српске пољопривредне политике са Заједничком пољопривредном политиком (ЗПП), да допринесе стварању конкурентног, одрживог и ефикасног пољопривредног сектора, одржавајући руралне заједнице живим, и да побољша безбедност хране, ветеринарске и фитосанитарне прописе, као и здравље животиња и биљака.

У Србији има преко 750.000 незапослених и они углавном живе у сеоским пределима. Економска криза је снажно погодила српску привреду, што потврђује раст стопе сиромаштва током последњих година. Циљ је да се кроз мере ИПАРД програма становништво у руралним подручјима додатно упосли и на тај начин обезбеди опстанак породица у руралним срединама.

У наредном периоду биће расписани први конкурси који се односе на инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава. Пољопривредни произвођачи ће по овим конкурсима моћи да остваре повраћаје у износу од 60 % од укупне вредности инвестиције коју реализују. Ова мера осмишљена је да подстакне инвестирање у објекте, механизацију, опрему и технологију, који би омогућили развој продуктивности и ефикасности, уз задржавање стандарда ЕУ за производњу, посебно у домену јавног здравља, заштите животне средине, добробити животиња и заштите на раду. Као приоритет постављају се замена лоше техничке опреме и старих објеката. У случају да се пољопривредни произвођачи одлуче да инвестирају у нови трактор потребно је да знају да се може купити трактор максималне снаге до 100kw.

Корисници ИПАРД II програма треба да испуне релевантне националне стандарде у погледу регистрације пољопривредног газдинства, добробити животиња и заштите животне средине, здравствене безбедности хране и хране за животиње, као и начина обележавања и регистровања животиња.

Када се ради о сектору производње млека циљ је да се првенствено помогне малим и средњим одрживим газдинствима која производе млеко (од 20 до 300 крава), како би достигли стандарде у погледу квалитета производње млека и добробити животиња.

Произвођачи могу да инвестирају у изградњу нових објекта или реконструкцију старих. Када се ради о преради млека могуће је остварити повраћаје од 60 % за куповину опреме.

У сектору производње меса циљ је да се првенствено помогне одрживим малим и средњим газдинствима (20 – 1.000 говеда; 150 – 1.000 оваца и коза; 100 – 10.000 свиња; 4.000 до 50.000 бројлера), како би достигли стандарде који се односе на добробит животиња и заштиту животне средине. Поред опремања објекта могуће реконструисати већ постојеће објекте.

Специфични секторски циљеви у оквиру мере за сектор воћа и поврћа су: успостављање нових производних линија и инвестирање у опрему за заштиту од елементарних непогода, уз акценат на противградне мреже као и у хладњаче, како би се очувао квалитет производа.

Пољопривредни произвођачи који се баве интензивном ратарском производњом могу да инвестирају у нову механизацију, са посебним акценатом на куповину трактора, максималне снаге до 100kw и прикључних машина за обављање агротехничких операција. У случају да постоји потреба може се инвестирати и у изградњу објекта за складиштење жита.

Газдинства која не испуњавају наведене услове могу да рачунају на подстицаје кроз Национални програм руралног развоја, где ће такође бити обезбеђена бесповратна средства за реализацију мање захтевних инвестиција.

Пољопривредни произвођачи који планирају да конкурушу у тренутку подношења пријаве не смеју имати неизмирених пореза или обавеза за социјално осигурање или било какву другу обавезу према држави. □ Потребно је и да се приложе докази да потенцијална инвестиција није финансирана паралелно из неких других извора.

Приликом конкурисања пољопривредни произвођач треба да доаже економску одрживост своје производње кроз израду бизнис плана. Када се ради о инвестицијама до 50.000 евра онда се уз апликациони образац прилаже поједностављен бизнис план, који треба да да слику о производној структури на газдинству и како ће планирана инвестиција унапредити већ постојеће и отворити нове линије производње.

Потенцијални корисници треба да занју да се повраћаји од 60 % могу остварити само за оне инвестициј које су наведене у апликационом обрасцу након објављивања конкурса.

Најкасније до коначне исплате инвестиције, цело газдинство мора да испуни одговарајуће минималне националне стандарде који су на снази у вези са заштитом животне средине и добробити животиња. У ту сврху, подносилац треба да обезбеди, као обавезан део захтева за коначну исплату, потврду од националних органа надлежних за ветерину и животну средину, који потврђује да су сви важећи минимални национални стандарди испоштовани.

Објављивање конкурса, и спровођење истих, контролу на самом терену и коначну исплату средстава спроводиће Управа за аграрна плаћања. Пољопривредне стручне и саветодавне службе ће пружити техничку помоћ приликом попуњавања захтева и израде бизнис плана.

Тодо Терзић, дипл. инж.

МЕРЕ НЕГЕ СТРЊИШТА

После жетве, треба размислити о наредној сетви, а такође и о очувању и заштити земљишта као основном носиоцу приноса наших усева. У време сталног поскупљења минералног ђубрива па и других репроматеријала пољопривредни произвођачи требали би да почну примењивати мере којима ће сачувати и поправити плодност земљишта, како би задржали приносе и уштедели код примене и употребе ђубрива. Морамо познавати какво је стање хранива у земљишту пре него што посејемо. То ће нам рећи анализа земљишта коју ћемо урадити у најближој, за то овлаштеној лабораторији. Агротехничке мере које доприносе побољшању плодности су: љуштење стрништа, заоравање жетвених остатака, сетва усева за зеленишно ђубрење и мера калцификације. Љуштењем стрништа смањујемо "популацију" корова јер том мером ће се изазвати семе корова да никне из плитког површинског дела земљишта, а касније обрадом, тај коров уништити. На тај начин смањујемо његову бројност, а заштита хербицидима идуће године биће успешнија. Прекидом система капилара у земљишту спречавамо губитак влаге испаравањем, а и микробиолошка активност у земљишту се наставља. Сламу која остаје након жетве ако нам не треба, треба уситнити те заједно са додатим азотом који може бити из органских или минералних ђубрива одмах заорати. Најлошија одлука је спаљивање сламе јер осим што прекидамо кружење материје у природи, уништавамо и корисну фауну у земљишту.

Зеленишно ђубрење или сидерација један је од најделотворнијих начина деловања на повећање плодности земљишта, уношењем у земљиште, зелене масе биљака које се сеју за ту намену. Усеве за зеленишно ђубрење имају повољан утицај на тешким земљиштима јер дубоко развијен коренов систем ових врста омогућава поправљање структуре, водновоздушног режима те стварање органске материје у земљишту. Традиционални усеви који се сеју за ту намену су разне врсте легуминоза, сточна репа, Перко, уљана репица и сличне усеви. Обично се сеју као пострни (накнадни) усев након скидања житарица те се заоравају у јесен или у рано пролеће, зависно од наредног усева. Биљке за зеленишно ђубрење (сидерате) обично заоравамо када биљке одрвене или када их "опали" мраз. Којом брзином ће се одвијати разлагање зависи од тога колико дубоко их заоравамо, врсти и старости биљака и влази у земљишту. Препоручује се дубље заоравање масе јер се услед споријег разлагања земљиште обогаћује са органском материјом.

Вредност киселости земљишта је у одређеном односу са количином калцијума у земљишту. То је елемент који утиче на формирање стабилне, мрвичасте структуре што значи и повољног водновоздушног режима и плодности земљишта. Кад имамо довољно калцијума у земљишту повољан је утицај на стварање квалитетног и зрелог хумуса који је значајан за плодност земљишта. Земљишта киселе реакције имају нестабилну структуру и показују склоност формирању покорице после сваке јаче кише. Знамо шта значи покорица за биљке у ницању. У таквим земљиштима нека хранива постају мање приступачна биљци, као на пример фосфор. Примењене количине фосфора само се делимично искористе у земљишту. Из тог разлога, корекција pH вредности земљишта је прва мера којом повећавамо плодност и способност примања хранива из земљишта. Да би знали какво је стање у земљишту неопходна је анализа земљишта која ће нам показати са чиме располажемо. На тај начин, правилном применом ђубрива, своју пољопривредну производњу учинићемо јефтинијом и квалитетнијом.

Калцификација је мера поправке пољопривредног земљишта, која има за циљ да кисело земљиште постане слабо кисело или неутрално. Ово се постиже уношењем веће количине креча у земљиште.

За спровођење калцификације на располагању су различити материјали на бази доломита и кречњака, ”живи” и гашени креч, отпадне материје као сатурациони муљ, и други.

мр Анка Качаревић

КОНЦЕНТРАТИ ЗА ГОВЕДА, ОВЦЕ, И КОЗЕ - СПОРЕДНИ ПРОИЗВОДИ И ХРАНИВА МИНЕРАЛНОГ ПОРЕКЛА

(СПОРЕДНИ ПРОИЗВОДИ ИНДУСТРИЈЕ СКРОБА)

За индустријско добијање скроба углавном се као сировинска база користе кукуруз и кромпир, а ређе нека друга хранива. Споредни производи индустрије скроба примарно долазе у свежег стању и спадају у групу воденстих хранива. Лако се кваре и морају се брзо утрошити. ако се налазе у осушеном стању могу се дуго чувати. споредни производи индустрије скроба се називају дрождина (троп). Међутим код нас се скроб највећим делом добија из кукурузног зрна, којом приликом настају још неки споредни производи, као што су кукурузни глутен, кукурузни глутен са мекињама, кукурузне клице, кукурузна дрождина са, кукурузна дрождина са констрипом и кукурузни екстракт (топина протеина и скроба). Уколико се скроб добија пшенице настали споредни производ се назива пшенични глутен. споредни производи индустрије скроба осим за говеда и преживаре могу да се искористе и у ихрани непреживара (свиња и живине). Најчешће се користе као сировине у индустријској производњи крмних смеша или служе за даљу индустријску прераду.

Кукурузни глутен је најважнији продукт који се издваја у току процеса добијања скроба. Он представља рожнати (стакласти) део ендосперма-глутена, скроба и омотача зрна. Кукурузни глутен садржи око 50-60 % протеина, који нема ју велику биолошку вредност. Глутен је богат каротином око 20-25 мг/кг и другим каротиноидима. Одликује се малом разградивошћу протеина у бурагу, што је веома значајна особина за коришћење овог хранива у исхрани млечних крава, али и за говеда у тову. Међутим за високу производњу млека није добар извор протеина, управо због дефицитарности у неким аминокиселинама.

Споредни производи прераде сировина животињског порекла Ово је група хранива која се одликује високим садржајем квалитетних протеина, па су на основу тога сврстана у ред високовредних хранива. Познато је да су ова хранива била прилично заступљена у индустрији и концентроване сточне хране, међутим током времена нагло је смањена употреба ових хранива, а потом и забранљена у исхрани говеда, оваца и коза, због опасности од преношења и ширења болести Бовине спонгиформ енцефалопату или позната код нас као „болест лудих крава“ .Из ове скупине хранива изузимају се једино млеко и сурутка у праху који су нашли своју примену као замена за млеко у исхрани подмладка преживара.

Хранива минералног порекла Домаће животиње углавном не могу да задовоље своје потребе у неопходним минералним материјама употребом стандардних сточних хранива у својој исхрани. Осим тога, постоје разлике у потребама између врста, као и између категорија у оквиру једне врсте. Познато је, на основу тога да живина има веће потребе у минералним материјама у односу на сисаре (свиње и преживаре). Повећане потребе јављају се и код врста и производних категорија које преко својих продуката

уносе и излучују већу количину минералних материја. Млада и гравидна грла имају повећане потребе у минералима, преваходно у калцијуму и фосфору у односу на товна грла. Из ове скупине хранива најважнији макроелементи(количински најзаступљенији минерални елементи) за домаће животиње су натријум, хлор, калцијум, и фосфор. У хранивима се појављују у облику својих различитих једињења. За разлику од њих микроелементи се додају у виду минералновитамиских премикса.

Сточна со Ово минерално храниво по хемијском саставу је чист натријум хлорид, уз ограничено присуство магнезијумових и других соли. У исхрани домаћих животиња додаје се неколико врста соли и то варена, камена и морска које могу имати структуру кристалне, млевена, камена и брикетирани. Пошто је за наше подручје карактеристичан дефицит јода, законски је обавезујуће да се кухињска односно сточна со подвргне процесу јодирања. Од овог поступка изузета је камена со, јер се код ње не може спровести процес јодирања. Новије технологије омогућавају да се припремом брикета соли паралелно врши оплемењивање одређеним микроелементима. У оброке за домаће животиње со се укључује у количини од 0,3-0,5 %.

Сточна креда, као минерално храниво добија се поступком финог млевења креде или чвршће сировине попут кречњака и мермера. Тако добијено за употребу, оно представља веома јефтино храниво, које се дневно у исхрани животиња користи у малим количинама од 0,5-1 %.

Моно и дикалцијум фосфат- сходно свом називу представљају једноставне минералне смеше калцијума и фосфора и у том облику се додају у оброке домаћих животиња. Моно-калцијумфосфат садржи најмање 24% фосфора, док ди-калцијумфосфат садржи 21% калцијума (без везане воде) односно 16% (хидратисани облик). У смеше се укључују у количине од 0,5 – 1 %.

Додаци храни за животиње У индустријској производњи хране за животиње користи се велики број додатака различитог порекла и са различитим наменама. Један део ових хранива имају и хранљива својства, док низ других додатака служи за побољшавање особина и квалитета концентрата као и животињских производа, а да при томе немају никаква хранљива својства. Додаци сточној храни су врло разноврсне материје, које не смеју да буду штетне, а морају да испоље ефикасност у смислу намене. Обично се додају ради побољшања хранљиве вредности и искоришћавања хране, али чешће су заступљени за терапеутска и превентивна дејства, једноставнијег технолошког поступка у припреми меша и бојења меса или као побољшивачи укуса и мириса. Додаци сточној храни се деле на:

- -хранљиве(микроелементи, витамини, непротеинска азотна једињења, аминокиселине, масти);
- -стимулаторе растења (антибиотици и друга средства);
- -превентивне и лековите (кокцидиостатици, антихелминтици, антибиотици);
- -конзервансе (антиоксиданси, стабилизатори, везива);
- -средства за боље искоришћавање хране (емулгатори, ензими);
- -боје (пигменти);
- -мирисе;

Данас су у индустрији сточне хране ови додаци стално присутни, тако да се савремена технологија не може замислити без одређеног учешћа ових додатака.

Међутим, прописи и правилници у већини земаља Европске Уније са којом наша земља има најтешњу економску, привредну и трговинску сарадњу, забрањују или ограничавају употребу поменутих додатака у исхрани. Ова ограничења су настала због низа чињеница да наведени додаци утичу негативно на здравље људи-потрошача и то индиректно преко животињских производа.

Драгољуб Крајновић, дипл. инж.

ПРИМЕНА ГЛИФОСАТА НА СТРИШТУ

У систему заштите усева од вишегодишњих корова, незаобилазан и један од најделотворнијих начина хемијског сузбијања корова у усевима је примена глифосата на стрништима. Потребно је нагласити да, уколико у њиви нема вишегодишњих корова, ову меру не треба примењивати, већ угарити правилно и на време. Код овог хербицида, најбитније је да се доза по хектару примени у сагласности са циљаном врстом и развојном фазом корова.

Приликом примене глифосата на стрништу не треба журити, потребно је сачекати да никне већина корова и достигне фазу у којој се најбоље сузбија.

Глифосат је неселективни системични хербицид који биљка усваја лишћем. Након усвајања креће се навише и наниже у биљци, а инактивира се ако дође до додира са земљиштем. Примењује се фолијарно и усваја се углавном кроз кутикулу. Механизам деловања је инхибиција биосинтезе ароматичних аминокиселина неопходних за синтезу протеина. Нагомилава се у поцемним деловима, младим листовима и тачкама пораста биљке.

Симптоми деловања су жутило и одумирање листова и поцемних делова.

Количине препарата који у себи садржи 480г/л акт. мат. зависно од врсте корова су: 3 - 4 л/ха за пиревину 3,5 – 5 л/ха, за дивљи сирак из ризома 4 – 6 л/ха за паламиду, коприве, нане, љутић, штавел, маслачак.6 – 8 л/ха, за зубачу, такође 6 – 8 л/ха, третирањем у фази цветања за попонач њивски, и дивљу купину - третирањем у време незрелих плодова, 8 – 12 л/ха за раставић

Количина воде по хектару је 200-400 л/ха, с тим да, није никакав проблем ако се примени и 200л/ха али је важно усагласити количину воде по хектару са величином дизни, тако да за 200л/ха требају дизне 2-4, а за 300-400 дизне бр.6 све остале комбинације не одговарају правилима функционисања прскалице и не гарантују успех, а у неким случајвима може доћи и до штетних последица.

Такође, фаза развоја корова је веома значајна при планирању третирања, тако да се препоручује да корови буду у фази пред цветање, или цветања, није велика грешка и ако се закасни мало.

Већа је грешка третирати корове када су у малом узрасту. Глифосат се не меша се са другим препаратима, свако мешање може довести до смањења ефикасности. Такође, не сме се примењивати за уништавање циме кромпира ни у засадима воћа и винове лозе који су млађи од 4 године. Мање количине препарата се примењују при слабијем интензитету закоровљености, ранијим фазама пораста корова, повољнијим временским условима и са мањим количинама воде. Због фитотоксичности треба спречити заношење капи на суседне усеве и засаде и зелене делове воћа и винове лозе.

На третираним површинама забрањена је испаша млечне стоке, а коришћење осушене траве за исхрану стоке дозвољено је 7 дана после примене. Третирана површина стрништа се не сме обрађивати најмање 7 дана после примене, а третиране корове не треба заоравати или фрезирати најмање 2-3 недеље после примене.

мр Елеонора Онћ Јовановић

БЕРЗА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА НА ИНТЕРНЕТУ

Министарство пољопривреде и заштите животне средине је пре две године покренуло сајт www.agroponuda.com, са циљем да се пољопривредним произвођачима пружи могућност да лакше и брже продају своје пољопривредне производе путем интернета. Агропонуда је берза пољопривредних производа и спроводи се у циљу промовисања малих пољопривредних газдинстава која функционишу као породична газдинства. Подаци о понуђачима пољопривредних производа постављају се бесплатно на портал www.agroponuda.com. На тај начин се ствара база тржишних података расположивих пољопривредних производа и ствара се подршка њиховом пласману на подручју читаве Републике Србије. Сви пољопривредни произвођачи који су заинтересовани за овакав начин продаје пољопривредних производа, могу се обратити саветодавцима Пољопривредне стучне и саветодавне службе “Падинска Скела” ради постављања података на сајт. Ти подаци су: Име и презиме, адреса, бр пољ. газдинства, врста и количина производа и контакт телефон.

На овакав начин се могу продавати воће, поврће, жива стока и сл. Врема трајања понуде је до две недеље, али понуда се може обновити и више пута. Сви пољопривредници који имају могућност коришћења интернет могу у сваком тренутку видети тренутно актуелне понуде пољопривредних производа, по врсти, количинама и местима.

**ОБЈАВЉЕНЕ ПОНУДЕ ОД СТРАНЕ ПССС ПАДИНСКА СКЕЛА У ПЕРИОДУ ОД
27.06. ДО 28.07. 2016. ГОДИНЕ**

КАТЕГОРИЈА	ВРСТА ПРОИЗВОДА	БРОЈ ОБЈАВЉЕНИХ ПОНУДА	ПОНУЂЕНА КОЛИЧИНА	РЕАЛИЗОВАНО
РАТАРСКИ УСЕВИ	Овас	1	5 Т	√
РАТАРСКИ УСЕВИ	Јечам	1	10 Т	√
РАТАРСКИ УСЕВИ	Пшеница	1	25Т	√
ЖИВА СТОКА	Прасад	1	14 ком	√
ЖИВА СТОКА	Товне свиње	2	45 ком.	√

**Преглед цена (РСД) са зелене, кванташке и сточне пијаце у Београду за период
18.07.- 25.07. 2016. године**

Поврће			Воће			Пијачна цена стоке	
Производ	Кванташ	Зелена	Производ	Кванташ	Зелена	Производ	Жива вага
	Дин/кг	Дин/кг		Дин/кг	Дин/кг		Дин/кг
Блитва	20,00	30,00	Банана	130,00	150,00	Товљеници (80-120 кг)	120,00
Боранија	100,00	150,00	Бресква	60,00	80,00	Бикови(≥500кг, ХФ раса)	225,00
Карфиол	150,00	200,00	Јабука	60,00	130,00	Бикови(≥500кг, СМ раса)	255,00
Кромпир бели	30,00	70,00	Крушка	52,00	80,00	Сточна храна	
Лубеница	25,00	40,00	Шљива	40,00	80,00		
Лук црни	25,00	70,00	Поморанца	75,00	160,00	Луцерка сено у балама(цена/кг)	17,00
Пасуљ	200,00	400,00	Кајсија	100,00	180,00	Сојина сачма (44%протеина) цак 33 кг	70,00
Парадајз	45,00	100,00	Лимун	2000,00	300,00	Сунцокретова сачма (33% протеина) цак 33 кг	40,00
Тиквице	35,00	50,00	Нектарина	55,00	100,00	Пшеница (цак 50 кг)	18,48
Паприка	100,00	200,00	Вишња	120,00	200,00	Сточно брашно (цак 33 кг)	22,00